

VILA TUGENDHAT - tisková zpráva

Když necelý rok po dostavbě domu publikoval německý časopis Die Form článek s provokativním titulem „*Je možné ve vile Tugendhat bydlet*“, vyjádřili se k němu také sami stavebníci. Greta Tugendhatová zmínila, že „*velké prostory osvobozují*“ a ve svém rytmu mají „*zcela zvláštní klid, který nemůže poskytnout uzavřená místnost*“. Dotkla se tak idejí filozofa Romana Guardiniho, podle nějž má dobře vybudovaný niterný prostor „*stupně, které vedou do hloubky*“. Právě tak se sestupuje do hlavního obytného prostoru vily Tugendhat.

Stavebníci domu, manželé Greta a Fritz Tugendhatovi, pocházeli z německých židovských rodin průmyslníků a obchodníků. Gretin otec, Alfred Löw-Beer, daroval dceři v březnu 1929 exkluzivní stavební parcelu, která byla součástí pozemku za Löw-Beerovou vilou a skýtala nádherný pohled na město. Mies přijel do Brna v září 1928 a nadšen polohou parcely, ale i vynikající úrovní brněnské architektury, zakázku přijal. Kultivovaní klienti respektovali jeho vizi, přičemž finanční limity nehrály významnou roli. S projektem se seznámili 31. 12. 1928 a stavět se začalo v polovině roku 1929. Rodina se nastěhovala před vánocemi 1930. Stavbu realizovala brněnská stavitelská firma bratří Artura a Mořice Eislerových.

V květnu 1938 odešli Tugendhatovi do Švýcarska a v lednu 1941 do Venezuely. Za války se dům stal majetkem Německé říše a v dubnu 1945 jej zdevastoval jezdecký oddíl sovětské armády. Do roku 1950, kdy se stala vila majetkem státu, zde působila soukromá škola tance a rytmiky. V letech 1950-1979 byl ve vile provozován léčebný tělocvik. První snahy o záchranu domu v 60. letech, kdy Brno několikrát navštívila Greta Tugendhatová, ztroskotaly. V roce 1980 přešla vila do majetku města Brna a v letech 1981-1985 proběhla její první obnova a rekonstrukce, která ji fakticky zachránila. V tehdy socialistickém Československu to byl doslova zázrak.

Po Listopadu 1989 byl objekt krátce zpřístupněn veřejnosti. V srpnu 1992 zde probíhala jednání o rozdělení státu. Od roku 1994 je vila ve správě Muzea města Brna, které ji zpřístupnilo veřejnosti jako instalovanou památku moderní architektury. V letech 2010-2012 proběhla druhá památková obnova a restaurace stavby. Informace o jejím průběhu byly pravidelně zveřejňovány na webových stránkách (www.tugendhat.eu). Restaurace vily, jejíž podstatou se stala úplná rehabilitace originálu a citlivá obnova všech původních povrchů a prvků, byla financována Integrovaným operačním programem – fondem Evropské unie.

Vila Tugendhat je unikátním uměleckým dílem představujícím novátorské řešení ve smyslu konstrukce, prostorového uspořádání, interiérového vybavení, technického zázemí a začlenění stavby do přírodního rámce. Poprvé v dějinách architektury zde byla v privátním domě užita ocelová nosná konstrukce v podobě subtilních sloupů na půdorysu kříže. Autorem návrhu z let 1928-1929 je německý architekt Ludwig Mies van der Rohe (1886-1969), od roku 1938 žijící v USA. Jeho výrok „méně je více“ je příznačný pro čisté formy a práci s materiálem. Sklo, ocel a beton jsou atributy Miesova „internacionálního stylu“, který ovlivňuje architekturu až do současnosti.

Na návrzích nábytku, kobereců a textilií (barevnost, materiály) se podílela Miesova spolupracovnice, designérka Lilly Reichová. Sedací nábytek je převážně z trubkové a pásové oceli (křesla a židle typu Tugendhat, Barcelona, Brno a MR 20). Autorem řady skic k nábytku a interiéřům byl Sergius Ruegenberg, který s Miesem spolupracoval také na návrhu barcelonského pavilonu. Vestavěný nábytek a část volného mobiliáře vyrobila brněnská firma

Standard bytová společnost architekta Jana Vaňka. Výjimečné bylo také technické zázemí domu, jako např. kombinace teplovzdušného vytápění a chlazení, elektrické spouštění velkoplošných oken či fotobuňka u vstupu.

V interiérech jsou užity vzácné a exotické materiály. Onyx byl vytěžen v pohoří Atlas v severním Maroku, travertin v Itálii. Exkluzivní exotické dřeviny pocházejí z jihovýchodní Asie (palisandr, zebrano, makassarský eben). Nosné sloupy jsou z německé oceli. Na terasách mají mosazný kryt patinovaný do bronzu v barvě mědi, v hlavním obytném prostoru mají mosazný pochromovaný plášť s vysokým leskem. Na podlahách v hlavním obytném prostoru a v ložnicích je položeno smetanově bílé linoleum DLW (Deutsche Linoleum Werke). Sklo vyrobila sklárna v Chudeřicích v severních Čechách. Keramické dlažby a obklady značky RAKO byly rovněž československé výroby.

Parcela byla součástí pozemku za secesní vilou rodičů paní Grety, který měl podobu anglického parku. Zahrada vily Tugendhat se spodní zahradou Löw-Beerovy vily tvořila vždy územní, i když nikoli architektonický celek. Jejím atributem je velká travnatá louka koncipovaná v duchu tzv. zdůrazněné prázdnoty. Cestní síť ještě z 19. století a některé dřeviny zůstaly zachovány. Určující je vztah domu k jednotlivým pohledům a průhledům na stavební dominanty města. Rostliny na fasádách evokovaly optické „zmizení“ jeho hmoty v zeleni. K interiéru patří zimní zahrada. Na návrhu zahrady spolupracovala s Miesem brněnská architektka Markéta Roderová-Müllerová.

Vila Tugendhat je klasickým příkladem instalované památky moderní architektury. Veřejnosti byla zpřístupněna jako vůbec první památka tohoto typu v České republice a prošlo jí cca 20 tisíc návštěvníků ročně, z toho téměř polovina ze zahraničí. Vědecko-výzkumná činnost Studijního a dokumentačního centra (SDC) je zaměřena na vilu Tugendhat a na brněnskou architekturu 19. a 20. století. Díky kontaktům a spolupráci s našimi i zahraničními odborníky a osobnostmi má SDC ambici vyvíjet profilovanou publikační činnost. Odborné i laické veřejnosti chce nabídnout vedle badatelských služeb také přednáškové cykly a semináře věnované moderní architektuře a kultuře. Formou edukačních programů pro děti snad může zaujmout a kultivovat i nejmladší generaci. Vila Tugendhat se tak stane bezesporu živým ohniskem vědění a třibení názorů v oblasti, kterou symbolizuje. Stane se jistě také skutečným centrem moderní architektury v Brně – ve městě, které patří k pojmům v dějinách evropské i světové moderní architektury.

OTEVÍRACÍ DOBA: úterý – neděle (zavírací den pondělí)

Prohlídky s průvodcem jsou po hodině 10- 17 (v 10 první a v 17 poslední prohlídka)

I. okruh STANDARD (obytné prostory vily)

3. nadzemní podlaží – tzv. ložnicové patro (horní terasa; vstupní hala; rodičovská sekce; dětská sekce)

2. nadzemní podlaží – hlavní obytný prostor; přípravná, kuchyň, zahrada

cena: plné vstupné 300,- Kč

snížené (žáci, studenti, senioři, ZTP-ZTP/P) 180,- Kč (doprovod ZTP zdarma)

rodinné vstupné (2 dospělí a 1-2 děti do 15 let) 690,- Kč

Volný vstup: AMG, ICOM, doprovod organizované školní výpravy (nad 15 osob)

II. okruh TECHNICKÝ (obytné prostory vily a technické zázemí vily)

rozšíření I. prohlídkového okruhu o technické zázemí vily (strojovna vzduchotechniky;

kotelna; strojovna pro elektrické spouštění oken; prádelna; fotokomora; trezor na kožichy)
cena: plné vstupné 350,- Kč
snížené (žáci, studenti, senioři, ZTP-ZTP/P) 210,- Kč
rodinné vstupné (2 dospělí a 1-2 děti do 15 let) 805,- Kč

Na pokladně lze v otevírací dny zakoupit časově neomezenou vstupenku pouze do
ZAHRADY (dle povětrnostních podmínek)
jednotné vstupné 50,- Kč

Po předchozí domluvě lze objednat prohlídku v Aj, Nj, italštině, španělštině a ruštině. Další
jazyky je třeba domluvit individuálně.

děti 2-6 let vstupné 2 0,- Kč

objednávky prohlídek na: www.tugendhat.eu
pokladna tel.: +420 515 511 015
e-mail : info@tugendhat.eu